

Finansministeriet

Hänv. Er skrivelse 6.7.2016,
VM 138:00/2015

Med anledning av Finansministeriets skrivelse 6.7.2016, nr. 1275/03.01.00/2016, gällande utkastet till en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om statsbudgeten anför Statens ämbetsverk på Åland följande.

I föreliggande proposition föreslås det att Statskontoret ska bestämma de uppgifter i fråga om skötsel av betalningsrörelse, bokföring och löneräkning samt upprättande av bokslut vid statens ämbetsverk, inrättningar och fonder utanför statsbudgeten som ska skötas centraliserat. Det föreslås att Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning ska ansvara för skötseln av de centraliserade uppgifterna. Om detta ska det föreskrivas i den förordning av statsrådet som gäller servicecentret.

Lagen ska innehålla en möjlighet att göra avvikelser i fråga om skötseln av de centraliserade betalningsrörelse-, bokförings-, löneräknings- och bokslutsuppgifter som Statskontoret bestämmer. För att sköta en uppgift på ett ändamålsenligt sätt och då det föreligger något särskilt skäl får Statskontoret ge en bokföringsenhet eller fond tillstånd att sköta uppgiften själv. Genom detta förfarande säkerställs flexibiliteten i regleringen i sådana situationer där det undantagsvis inte är ändamålsenligt att iaktta statens gemensamma förfarande. I propositionen anges dock att bestämmelsen är avsedd att bli tillämpad som en sista lösning i sådana situationer där en uppgifts- och ansvarsfördelning enligt 1 mom. inte kan anses motiverad. Det anges även att Statskontorets beslut om undantagstillståndet är slutligt.

Såsom sitt utlåtande önskar Statens ämbetsverk framhålla betydelsen av möjligheten till ett i 12 b § 2 mom. avsett undantagstillstånd. Ifall ekonomiförvaltningsuppgifterna allmänt centraliseras på det sätt som beskrivs i regeringspropositionen, kommer det att finnas behov av undantag från denna centralisering. Denna undantagsbestämmelse är en förutsättning för lagändringen i dess helhet. I motsats till det som anges i propositionen anser Statens ämbetsverk att tröskeln för beviljandet av undantagstillståndet inte bör vara hög, utan undantagstillstånd bör beviljas då det kan anses motiverat. Ämbetsverket anser inte heller att Statskontorets beslut om undantagstillstånd ska vara slutligt, utan det bör vara möjligt att överklaga beslutet i enlighet med allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelser. Ämbetsverket ifrågasätter att Statskontoret ensamt ska kunna fatta beslut om den föreslagna centraliseringen, men anser att detta kan accepteras med beaktande av det hörandeförfarande som beskrivs i lagförslaget och förutsatt att beslutet är överklagbart även för det ämbetsverk beslutet berör.

I detta sammanhang önskar Statens ämbetsverk för egen del framhålla nödvändigheten av att ämbetsverket också i fortsättningen självt sköter även de bokförings- och bokslutsuppgifter som förslaget gäller. Motiveringarna för detta är, såsom i tidigare skrivelser framförts, följande:

- Landskapet Åland åtnjuter en vidsträckt självstyrelse, vilket även avspeglar sig på den offentliga förvaltningen. Självstyrelsen förvaltas av Ålands landskapsregering och myndigheter underställda den. Även kommunförvaltningen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Därtill verkar ett antal statliga myndigheter på Åland, av vilken Statens ämbetsverk är en allmän myndighet inom statens regionförvaltning, vars uppgifter och organisation avviker från övriga myndigheter i Finland,
- Statens ämbetsverk är en liten myndighet med endast 16 anställda. Antalet bokföringsposter, betalningar och personalärenden inom de olika ansvarsområdena är relativt få. Dessa kan handläggas med hjälp av relativt enkla och flexibla rutiner och datasystem. Nuvarande system har fungerat väl,
- Förhållandena på Åland och ämbetsverkets mångahanda uppgifter avspeglar sig även på handhavandet av bokförings- och bokslutsuppgifterna. Ämbetsverket utför många uppgifter som är unika, och en stor del av uppgifterna är sådana som inte ankommer på andra regionala myndigheter. Således handhar ämbetsverket även uppgifter som bl.a. ankommer på närings- trafik- och miljöcentralerna, trafiksäkerhetsverket (fartygsregistret och fordonsbeskattningen) samt magistraterna. Särskilt bör framhållas att ämbetsverket vidareförmedlar statliga medel till landskapets myndigheter. Ämbetsverket betalar även sådana statliga kostnader som inte hänför sig till dess egen verksamhet, såsom utgifter för polisväsendet, som underlyder självstyrelsen. De särskilda uppgifterna försvårar utnyttjandet av gemensamma datasystem och förutsätter egna lösningar. Ämbetsverket önskar fortsättningsvis självt betala räkningar och sköta löneutbetalningarna samt bokföringen samt upprätta bokslutet. Endast på detta sätt kan det säkerställas att de handhas korrekt, samt att kontakterna med kunderna sker på svenska,
- Förhållandena på Åland gör att det inte alltid är möjligt att anlita samma tjänsteleverantörer som i det övriga landet, såsom vid upphandlingar och vid köp av resetjänster, vilket försvårar anlitandet av enhetliga system,
- Av propositionen framgår att utgångspunkten för den planerade samordningen är att uppnå besparingar. Ämbetsverket uppskattar att effekten för Ålands del skulle bli det motsatta. För tillfället handhas betalningarna jämte bokförings- och bokslutsuppgifterna samt en del personalförvaltningsuppgifter såsom lönehantering av en kamrer (1 årsverke). Eftersom åtminstone konteringen och godkännandet av räkningar skulle kvarstå hos ämbetsverket, utöver de uppgifter som enligt promemorian skulle bli kvar hos bokföringsenheterna, kan varken en indragning eller överföring av tjänsten för ämbetsverkets del komma i fråga. Däremot skulle en samordning sannolikt medföra att ämbetsverket skulle bli tvunget att utöka ekonomiförvaltningspersonalen, eftersom samordningen torde göra det nödvändigt för ämbetsverket att ta i bruk mer komplicerade system än för närvarande för att bistå servicecentret,

- De rapporteringar som ämbetsverket ger till centrala myndigheter utvecklas kontinuerligt, och hittills har inga anmärkningar mot dessa rapporter framförts,
- Enligt självstyrelselagen för Åland är landskapet enspråkigt svenskt. Ämbets-språket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska. Skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan bl.a. centrala statliga myndigheter och statliga myndigheter på Åland ska avfattas på svenska. Språkbestäm-melserna i självstyrelselagen och de synnerligen begränsade kunskaperna i finska såväl i det åländska samhället som vid Statens ämbetsverk förutsätter att kontakterna till Åland sker på svenska samt att även dataprogrammen, alla an-visningar och övriga meddelanden samt biståndet och skolningen ska finnas och ges på svenska. Erfarenheterna har utvisat stora brister inom statsförvaltningen i detta avseende, varför det kan ifrågasättas om servicecentralen kan upprätthålla svenskspråkig service i alla dessa avseenden.

Beskrivningen ovan utvisar att skötseln av bokförings- och bokslutsuppgifterna för Ålands del måste skötas på ett avvikande sätt jämfört med det övriga landet, vilket tidigare påpekats i skrivelser till Finansministeriet samt i återkommande resultatsamtal.

Det är varken möjligt eller ändamålsenligt att för Statens ämbetsverks på Åland del överföra någon större del av ifrågavarande räkenskapsuppgifter till ett gemensamt servicecenter. Statens ämbetsverk önskar även framhålla att ämbetsverket av olika orsaker inte heller för närvarande utnyttjar servicecentralens tjänster, utan har egna lösningar. Således handhar ämbetsverket självt bl.a. konteringen och betalningen av räkningar samt hanteringen av löner och andra personalärenden. Ämbetsverket utnyttjar inte heller gemensamma datasystem såsom Kieku eller Rondo. Tidigare utredningar har visat att det är mest ändamålsenligt att ämbetsverket självt ombesörjer alla räkenskapsuppgifter med egna system.

Ovan anförda omständigheter utgör exempel på sådana motiveringar som aktualiserar ett i 12 b § avsett undantagstillstånd, och som gör det nödvändigt att Statens ämbets- verk på Åland i enlighet med det föreslagna lagrummet befrias från skyldigheten att överföra ekonomi- och personalförvaltningsuppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. En ändamålsenlig skötsel av uppgifterna kräver att dessa uppgifter fortsättningsvis handhas av Statens ämbetsverk.

Landshövding

Peter Lindbäck

Förvaltningschef

Rainer Åkerblom